

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีและวัฒนธรรม ส่งผลให้สังคมไทยได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถึงกับทำให้ประชาชนปรับตัวไม่ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเกิดปัญหาต่าง ๆ ทำให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน หาแนวทางในการแก้ไข และสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ปัญหานี้ก็คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหา ต่าง ๆ ในสังคมได้ และช่วยในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็น พื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาประเทศ เพื่อแข่งขันกับนานาประเทศ ทำให้ประเทศของเรา สามารถแสวงหาโอกาสอย่างเหมาะสม สามารถหลีกเลี่ยงภัยคุกคามต่าง ๆ ได้อย่าง ทันท่วงทีเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถรวมพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2540 : 43)

แต่การจัดการศึกษาของไทยไม่อาจรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ เกิดปัญหาทางสังคม ขึ้น ทำให้เกิดกระแสการปฏิรูปในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะกระแสปฏิรูปการเมือง การปกครอง ในที่สุดคนไทยก็ได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540 ซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ ในมาตรา 43 ว่า บุคคล มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และ สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ สังคม

จากสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ดังกล่าว ทำให้ วงการการศึกษาไทย ได้มีการเคลื่อนไหวให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังและในที่สุดก็ได้

ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ 9 หมวด มีสาระสำคัญส่วนหนึ่งซึ่งถือเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในหมวดที่ 4 ซึ่งได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้ดังนี้ คือ มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (สมนึก นนธิจันทร์. 2542 :8) การเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 22 ให้ยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความเชื่อ มุมมองแง่คิดของครูผู้สอน และคนทั่วไปว่า ในการเรียนรู้ นั้นผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนความเชื่อ ความคิด บทบาทจากผู้ที่ได้รับความรู้จากการบอกของครูไปเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ค้นหาความรู้ใหม่ ที่เกิดจากการปฏิบัติของตนเอง(สุภรณ์ สภาพงศ์ . 2543 : 59)

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ โดยการศึกษาได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และพัฒนาคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ คือ ดี เก่ง และมีความสุข โดยเฉพาะเรื่องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญมากของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (วิเศษ ชินวงศ์. 2544 : 32)

หัวใจปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นการปฏิรูปความคิดของคนทั้งระบบสังคมไทย เป็นเรื่องที่จะต้องคิดเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือการปฏิรูปให้เกิดคุณภาพการเรียนรู้ถึงตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิด มีรูปแบบ การคิดของตนเองและพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ (สุภรณ์ สภาพงศ์. 2543 : 59) สอดคล้องกับแนวคิดของนายแพทย์ประเวศ วะสี ที่บอกว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : ก) ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดประสบการณ์ ให้เด็กจากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลางครูบอกความรู้เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากการคิดวิเคราะห์วางแผนการเรียน และการทำงานที่ตนเองต้องการด้วยตนเอง นำสิ่งที่คิดวางแผนมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ และมีความหมายชัดเจนแล้ว จึงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เรียนรู้ร่วมกับบุคคลต่าง ๆ โดยเน้น การเรียนรู้

ในสิ่งที่เป็นการความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อความเข้าใจและแก้ปัญหาของชุมชนได้ (วุฒินันท์ อบอุ่น. 2544 : 2)

กรมสามัญศึกษา ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมสามัญศึกษา 2545 : 9) และในปีงบประมาณ 2545 กรมสามัญศึกษายังได้กำหนดนโยบายซึ่งมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ เร่งพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการนำหลักการในสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและครบวงจร (จักรกริช บุญเดช. 2544 : 68)

เพื่อให้ครูซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในกรนำแนวคิด ไปจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สำเร็จจริง กรมสามัญศึกษาจึงได้เสนอแนวทางการดำเนินการของครูไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ครูจะต้องเตรียมตนเอง เตรียมแหล่งข้อมูลและจัดทำแผนการสอน เตรียมกิจกรรม เตรียมสื่อการสอน เตรียมการวัดผลประเมินผล
2. ขั้นดำเนินการ ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ขั้นประเมินผลครูจะต้องวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น วัดผลประเมินผลจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน จากแฟ้มสะสมผลงาน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 35)

ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดและตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบชิปปา (CIPPA) ดังนี้

1. Construct หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา
2. Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

5. Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด (ทศนา เขมมณี. 2542 : 14)

ปัญหาสำคัญในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทเดิม ๆ ของครูสู่บทบาทใหม่ที่ครูจะต้องเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งในแนวทางการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนี้เองที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจแนวทาง และวิธีการที่ชัดเจน ครูยังสับสนต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การไม่เข้าใจและไม่แน่ใจ ทำให้ครูส่วนใหญ่ยังยึดแนวการสอนแบบเดิม คือเน้นครูเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 1, เขต 2 และเขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในความรับผิดชอบทั้งหมด 57 โรงเรียนจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 36,800 คน มีครูผู้สอน 1,388 คน จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้ตามศักยภาพตลอดทั้งมีจิตสำนึก มีบทบาทในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามจากการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถจัดการศึกษาตามภารกิจได้บรรลุเป้าหมายในหลายด้าน แต่ยังมีส่วนที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขโดยเฉพาะด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เพราะครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและการแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์ วิจัย การสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนยังมีน้อย (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย. 2544 : 14-15) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคายอยู่ในเกณฑ์ที่ต้อง

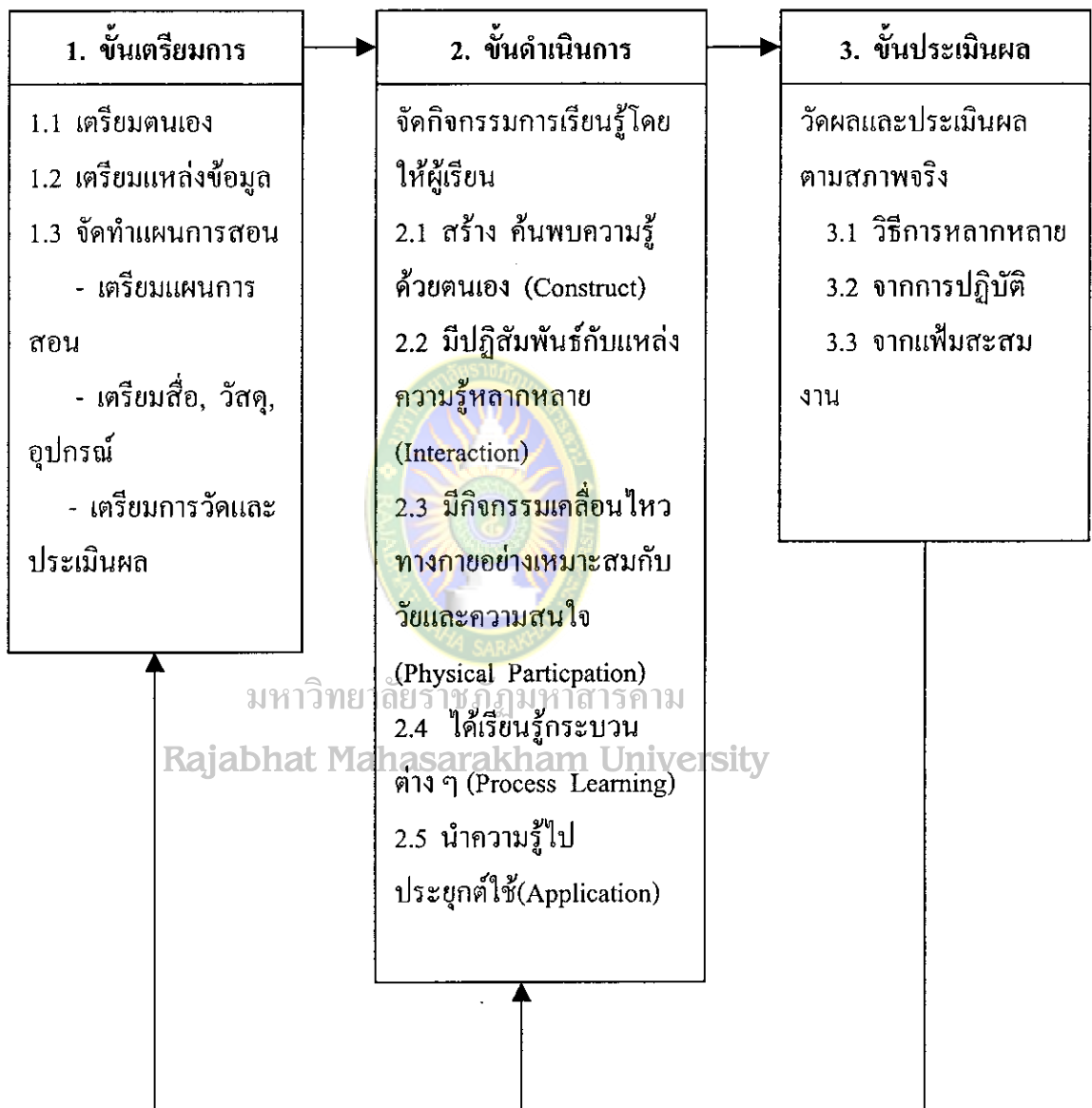
ปรับปรุงหลายวิชาคือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การเขียนภาษาไทย และการเขียนภาษาอังกฤษ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย. 2544 : 14-15)

จากการวิจัยของนักการศึกษาพบว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และเป็นแนวทางสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. 2544 : ก)

ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาครูให้เกิดความรู้และเข้าใจในแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงจะสามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการสอนของตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อที่จะสรุป วิเคราะห์ นำเสนอเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด ของโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ทิศนา แจมมณี (2542 : 16 - 26) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

สมมุติฐานการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคายที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
 Rajabhat Mahasarakham University

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ถึง วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,388 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 57 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 301 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้อย่างเคร่งครัดและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามขนาดโรงเรียน
จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

2.1.1 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโรงเรียนขนาดใหญ่

2.1.2 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโรงเรียนขนาดกลาง

2.1.3 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคายซึ่งจัดการกระบวนการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวคิด โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) ทิศนา แจมมณี (2542
: 16 - 26) ดังนี้

2.2.1 ชั้นเตรียมการ

1) เตรียมตนเอง

2) เตรียมแหล่งข้อมูล

3) จัดทำแผนการสอน

- เตรียมกิจกรรม

- เตรียมสื่อ, วัสดุ, อุปกรณ์

- เตรียมการวัดและประเมินผล

2.2.2 ชั้นดำเนินการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียน

1) สร้างค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (Construct)

2) มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้หลากหลาย (Interaction)

3) มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความ

สนใจ (Physical Participation)

4) ได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ (Process Learning)

5) นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application)

2.2.3 ชั้นประเมินผล

วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

1) วิธีการหลากหลาย

- 2) จากการปฏิบัติจริง
- 3) จากเพิ่มสะสมผลงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การปฏิบัติงานในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สำเร็จจริง โดยยึดหลักและประยุกต์รูปแบบ CIPPA MODEL ของรองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แฉมมณี

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความหมายเดียวกันกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered) หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดผล ประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตาม ความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน และเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดสอน หรือที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดหนองคายซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3

4. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง หน่วยการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา จังหวัดหนองคาย มี 3 เขตพื้นที่การศึกษา คือ

5.1 เขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

5.2 เขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 2 ประกอบด้วย อำเภอโพนพิสัย อำเภอปากคาด อำเภอโซ่พิสัย กิ่งอำเภอรัตนวาปี และกิ่งอำเภอเฝ้าไร่ มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งอยู่ที่อำเภอโพนพิสัย

5.3 เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ประกอบด้วย อำเภอบึงกาฬ อำเภอศรีวิไล อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง และอำเภอบุ่งคล้า มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งอยู่ที่อำเภอบึงกาฬ

6. การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วย การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกเป็น 3 ขนาด

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-499 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1,499 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ในการวางแผนและการพัฒนาปรับปรุง การดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการวางแผน และกำหนดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินการ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามนโยบายปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University